

LISTY PRAHY1[®]

kulturně společenský měsíčník

leden

1

2024

www.listyprahy1.cz

Jan Blažej Santini v NTM

Geniální architekt Jan Blažej Santini (1677–1723) za relativně krátký život zanechal na mapě památek Čech a Moravy ohromné množství stop. Stavbou, která jeho jméno spojila se světovým seznamem kulturního dědictví UNESCO, je poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou. Řadu památek ze Santiniho tvůrčí dílny najdeme i v Praze. Současná výstava v Národním technickém muzeu připomíná nedávno uplynulých 300 let od jeho úmrtí. Vzdává hold obdivuhodné Santiniho invenci, která dokázala spojit baroko s gotikou a vytvořit zcela osobitý styl, který dnes okouzluje návštěvníky z celého světa

Tak jako lze u některých skladeb poznat po prvních taktech, kdo je zkomponoval, podobně i při krátkém pohledu je možné uhodnout, že na té, které stavbě své doby se podílel právě tento architekt.

Jan Blažej Santini-Aichel se narodil do rodiny uznávaného českého kameníka italského původu a vyrůstal v Praze na Starém Městě. Janův otec, Santin Aichel, se podílel na významných stavbách v Praze, a tak se Janovým kmotrem stal vynikající italský architekt Carlo Lurago, který zde tehdy působil. Jan se vyučil kameníkem ve staroměstském cechu, ale otcovu kamenickou dílnu převzít nemohl kvůli svému fyzickému postižení, s nímž se narodil, a které mu v mládí přinášelo často posměch. V otcově díle tedy pokračoval Janův mladší bratr František.

Jan studoval i malířství u císařského a královského malíře, správce a inspektora obrazárny na Pražském hradě, Kristiána Schrödera. Ten, ačkoli sám nebyl tvůrčím umělcem, v malířství vyškoli také později veleúspěšného Petra Brandla. Jan Blažej byl tak jeho dalším geniálním žákem a později si vzal jeho dceru Veroniku Alžbětu. Malířství se však nakonec nevěnoval, ale začal se zajímat o architekturu. Do učení jej přijal významný architekt Jean Baptista Mathey, pro nějž pracoval Janův otec, a jehož stavby byly pro Jana Blažeje Santiniho zpočátku vzorem. Ten se však zajímal také o kabalou, posvátnou geometrii, symboliku čísel a esoteriku. Snad i proto dodnes jeho dílo vzbuzuje úžas a zájem o tajemné principy, na nichž vznikalo.

V úvodu se výstava věnuje Santiniho kořenům, inspiraci a vzorům. Pochopitelně je nacházel nejprve v gotické Praze, která již tehdy přitahovala italské i další evropské architekty, stavitele a umělce. Mezi nimi Francouze Jeana Baptistu Matheye (Jízdárna na Pražském hradě, přestavba arcibiskupského paláce), který byl zaměstnavatelem Santiniho otce, a také Janovým pravděpodobným učitelem. Mohl jej zasvětit i do

HARMONIE KAMENE I TÓNŮ

Při procházení výstavou si návštěvník může uvědomit, jak vyrovnaně působí Santiniho stavby ze všech období jeho života. Obdivuhodná jistota, vyrovnanost stylu a harmonie vyznačují jak z jeho prvních samostatných (Zbraslavský klášter), tak i z těch vrcholných, kterými byly stavby kláštera v Plasích, kostela Nanebevzetí Panny Marie a svatého Jana Křtitele v Sedlci u Kutné Hory, chrámu ve Křtinách u Brna, cisterciáckého kláštera ve Žďáru nad Sázavou a dalších církevních i světských staveb. Zejména pak poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře – vrcholné dílo takzvané barokní gotiky, kterou de facto Santini vytvořil. Zde, ale i na jiných místech, vyniká kromě využití symboliky, také jeho schopnost začlenění architektury do daného prostředí, do krajiny.

Santiniho umění ale spočívá i v mistrovském začlenění varhan či oltářů do církevních staveb. Na vzniku chrámové výzdoby

se v některých případech i sám podílel jako malíř či sochař, dle jeho návrhů vznikaly i křtitelnice či kostelní lavice. Přestože dával přednost „čistým“ interiérum, bylo třeba se podílet i jejich využití – i zde však se vyznamenal vkusem a sjednoceným stylem. Charakteristická a dodnes vzorová jsou Santiniho šroubovitá schodiště, vzbuzující vrcholně estetický zážitek z architektury, podobně jako jeho hvězdčovitě klenby a půdorysy.

Autoři výstavy charakterizují Santiniho jako akademického architekta. Neměl vzdělání stavitele, ale mohl se opřít o ty, kteří jej měli, a dokázali zhmotnit jeho výtvarnou vizi a geniální prostorové myšlení. Měl však zjevně obrovskou tvůrčí energii, protože v závěru života dokázal pracovat na osmi velkých stavbách v prostoru Čech a Moravy zároveň, cestovat mezi nimi a jejich stavbu dozorovat. Nikdy si nemohl stěžovat na nedostatek zakázek, i jeho společenská prestiž druhým sňatkem s Antonií Ignatií

Bílou stopou až do Národního muzea

Možná mnozí lyžaři – a tím spíše nelyžaři netuší, že u nás v České republice máme nejstarší Svaz lyžařů na světě. Byl založen už v listopadu roku 1903. Nedávno tedy oslavil 120 let existence a k významnému jubileu ve spolupráci s Národním muzeem připravil výstavu, která představuje počátky lyžování na našem území. Můžeme se na ni seznámit také s významnými propagátory lyžování v Čechách a s důležitými mezníky tohoto sportu a Svazu lyžařů ČR v jeho historii.

Na výstavě najdeme snad největší sbírku lyžařských medailí – jsou tu vystavené ty ze samých počátků, z prvních lyžařských závodů na přelomu 19. a 20. století, ale i ty získané českými sportovci nedávno, včetně olympijských medailí. „Poprvé v historii mohou návštěvníci vidět vedle sebe artefakty od poháru pro vůbec prvního československého mistra světa Otakara Německého z roku 1925 věnovaného prezidentem Tomášem Garriguem Masarykem, přes první olympijské zlato Jiřího Rašky z Grenoblu 1968 až po medaile současných fenoménů lyžování a snowboardingu Ester Ledkové a Evy Adamczykové,“ uvedl autor výstavy Tomáš Haisl.

Seznámíme se zblízka také s dobovou lyžařskou výbavou, kterou jsme „v akci“ mohli vidět například ve filmu Poslední závod. Zajímavostí je i obraz s lyžařskou tematikou, který namaloval průkopník mnoha sportů u nás a zakladatel Českého Ski Klubu Josef Rössler Ořovský.

Svaz českých lyžařů byl založen v Jablonci nad Jizerou 23. 11. 1903 a stal se tak prvním národním lyžařským svazem na světě – v té době byly české země ještě součástí Rakousko-uherského císařství. Zakládajícími členy byl právě Ořovského Český Ski klub Praha, Český Krkonošský spolek Ski Jilemnice a Český Ski klub Vysoké nad Jizerou.

Výstava připomíná prostřednictvím textů, fotografií i dobových dokumentů řadu osobností a témat klíčových pro vývoj svazu, ale také řadu českých unikátů. Jsou jimi

například staniční knihy, jejichž ideu prosadil opět J. Ořovský, který knihy postupně umísťoval na důležité krkonošské boudy, aby do nich mohly být zapisovány významné události. Celkem bylo v Krkonoších v letech 1903–1922 uloženo 24 staničních knih. Další zajímavostí výstavy jsou tzv. Mutčichovy němé značky – mutčichovky. Jsou to turistická orientační označení vyřezaná z plechu do příslušného tvaru, červeně natřená. Takové označení mají již z počátku 20. století významné horské boudy, vrcholy, sídla a další místa (celkem 31 objektů) v Krkonoších. Používají se v kombinaci s tyčovým značením.

Popularita lyžařských sportů v našich zemích je dlouhodobě vysoká. Aktuální výstava v nové budově Národního muzea ukazuje, odkud se vzala. Než se i vy vydáte do bílé stopy, zajděte se také podívat.

Výstava Bílou stopou je v Národním muzeu otevřena až do konce dubna 2024.

Ma

Nejhezčí pověsti
z různých koutů Moravy

Moravské pověsti

www.radioteka.cz

Dům českých řemesel s.r.o.

rodinná řemeslná firma

hledá

obchodní prostory ve Staré Praze

info@dumcr.cz

tel: 725 120 337

www.dumcr.cz

Chřepickou z Modlíšovic, z jihočeského šlechtického rodu, ještě stoupla. Zanechal po sobě na 80 pozoruhodných staveb na území západních, středních Čech, Vysočiny i Jižní Moravy. Tak i přes své tělesné postižení snad mohl být šťastným člověkem. Kráse jeho díla se obdivovali již současníci – a nepřestáváme se jí obdivovat ani po 300 letech.

Santini a svět jeho architektury (1723–2023) v Národním technickém muzeu trvá až do 5. 1. 2025. Výstavu doprovodí obsáhlá publikace se stejným názvem, kterou NTM vydá ve spolupráci s nakladatelstvím Karolinum v roce 2024.

Martina Fialková

Jakou barvu má leden?

Někdy mám barevné představy. Některé abstraktní věci vidím v různém zbarvení. Třeba dny v týdnu, hodiny či pocity. Tam je to jasné, někdy je nálada růžová jindy zase do černa. Barevně vidím i měsíce v roce. Leden je logicky bílý. Asi je to podvědomě spojeno s představou sněhu, že leden má být zasypaný bělavými závěje.

Raději si to ale vysvětluji spojením s papírem. Že je leden bílý jako nepopsaný list. Čistá a běloučná stránka, kterou se chystáme popsat. Zda huště či jen poznámkami, zda originálně či control c a control v z (nejen)loňska, to už je na kreativě každého z nás.

Někdo si své bílé stránky čísluje, jiný doplňuje kresbami či malbou, někdo fotí, jiný se rozepisuje až tak dalece, že používá souvětí.

Letos asi přibude i těch, co se poradí s umělou inteligencí, ale ta je zjevně dobrá jen na něco. Barevné spektrum roku asi umí nastínit či navrhnout, odstíny barev pak budou na nás.

Bylo by hezké, kdyby příští rok byl plný zajímavých odstínů. Každý asi jiné barvy jiné a jinak, obecně se patrně shodneme na některých ustálených spojeních, že třeba není dobré vidět rudě ani černě. Že je lepší představy barvit do zelena než do šediva. Když má den barvu růžovou, je to příjemnější, než když je tzv. modré pondělí, tedy den bíbec.

Leden nabízí celou škálu bílé. Od té nepopsané, přes bělavou až k jakési naředělé, která naznačuje přicházející únor. Ten by měl být bílý podle pořekadla, že jako v bílé podobě pole sílí, ale moje barevné vnímání února je spíš do černa. Býval to úmor, takže mi to tam asi historicky zůstalo. Ale já chci barevně zůstat v lednu, v jeho bílé dynamice. Protože ač se zdá, že bílá je jen jedna, opak je pravdou.

Vypravme se tedy lednovou bělobou podle vlastních preferencí, ať už vnímáme bílou jako barvu studenou či teplejší, zda upřednostňujete bílou v barvě lnu nebo naopak holubičí šed. Leden můžete mít vanilkově bílý či krémově bílý. Někdo mluví o skoro bílé a jiný má zase všechno šedivě bílé. Barevná škála je prostě rozmanitá a není rozhodně nutné představovat si začátek roku v barvách. Podstatné je, aby celý následující rok nabídl pestrou paletu všech možných zbarvení. A všechno hrálo podle vašich not. To už jsem ale v jiném uměleckém oboru. Ten nechám dalším měsícům. Leden nechám vaší výtvarné kreativní fantazii, jak si poradíte s listem nepopsaným. Je to vlastně taková tabula rasa, tak s chutí do toho.

A zvědavost na závěr. Jakou barvu má váš leden?

JN

PLACENÁ INZERCE

KODL – TRADICE OD ROKU 1885

KODL GALERIE

PF 2024

www.galeriekodl.cz

JAN HÁLA: ZIMA NA VSI • olej na plátně, 1931, 47 x 50 cm
vyvolávací cena: 40 000 Kč, dosažená cena: 280 000 Kč

Radim Vondráček – krása se vrací

Od listopadu vede jednu z nejvýznamnějších – a také nejkrásnějších pražských muzejních institucí Uměleckoprůmyslové museum (UPM). Novorenesanční budova muzea prošla v posledních letech rozsáhlou rekonstrukcí, nyní se opět zaplnila expozicemi a výstavami z oblasti užitého umění. Rozsáhlé sbírky UPM, dnes uložené v moderním depozitáři, obsahují sklo, porcelán, keramiku, nábytek, fotografie, užitou grafiku, hračky, textil, módu, šperky. Radim Vondráček, jehož hlavním oborem jsou dějiny umění a designu 19. a 20. století a je autorem řady oceňovaných publikací na téma design, začíná s kolegy novou muzejní etapu.

Při vstupu do vaší ředitelské pracovny mne napadá, že ty nádherné dveře jsou samy o sobě muzejním exponátem. Jakou mají historii?

Jsou to ještě původní dveře z doby, kdy se muzejní budova stavěla, z roku 1898, zdobené krásnými intarziemi. Už tehdy tu byla kancelář ředitele muzea, prof. Karla Chytila. Ale muzeum mělo v některých obdobích i ředitelky, takže ten vykládaný nápis ředitele na dveřích nebyl zcela přesný.

Sám jste nyní nastoupil do funkce po výrazné osobnosti, Heleně Koenigsmarkové, která muzeum vedla přes 30 let. Jak se nastupuje po někom, kdo se tolik otiskl do jeho rozvoje?

Já sám jsem v muzeu tři desetiletí, tu bližší a užší spolupráci jsme s paní ředitelkou rozvíjeli asi 12 let, kdy jsem byl nejprve hlavním kurátorem a poté odborným náměstkem ředitelky. Spolu s ní a dalšími kolegy jsem se zabýval plánováním výstavby nového depozitáře našeho muzea, některé projekty jsme měli společně. Myslím, že paměťové instituce jsou založené na kontinuitě, a je dobře, když se v muzeu střídají lidé, kteří mají už nějakou zkušenost, znalosti v oboru a dokáží navazovat na to, co vybudovali jejich předchůdci. Je to něco úplně jiného než práce v korporátech, bankách, kde bývá agenda často podobná. Se zdejšími sbírkami jsem se seznamoval dlouhé roky, než jsem vůbec pochopil, kde jsou jejich silné stránky, nevyužitý potenciál pro výstavy. Projít to neuvěřitelně množství zdejších fondů, to nejde za měsíc. Za rok si možná můžete zmapovat, co obecně tu je, ale nedostanete se do žádných tajů toho sbírkového fondu a už vůbec se nedá udělat nějaký hluboký výzkum. To je všechno na dlouhá léta.

Zároveň jste ale, když jste se hlásil do výběrového řízení, musel vědět, co budete dělat jinak?

Je to několik oblastí, kde nyní můžeme pokročit, což nebylo možné v době, kdy probíhala rekonstrukce muzea a výstavba depozitáře. Teprve nedávno, když se do něj sbírky nastěhovaly a zpřístupnili jsme novou stálou expozici, což byl proti všem očekáváním velmi těžký úkol, se otevřela možnost k další práci.

Vytypovali jsme s kolegy oblasti dalšího výzkumu a nové projekty. Jedním z nich je posílit digitální přístupnost sbírkového fondu pro širší veřejnost, ať už badatelskou nebo širokou, aby se zájemci mohli seznámit s našimi sbírkovými předměty i on-line. Ve sbírkách totiž máme cca půl milionu sbírkových předmětů, ale v expozicích jich je vystaveno asi dva tisíce. Digitálním vystavením ulehčíme práci badatelům a můžeme tak podpořit i zájem veřejnosti, ale na druhou stranu chceme, aby nám sem chodili lidé naživo. Prohlížení obrázků na monitoru není zdaleka takovým zážitkem, jako když procházíte krásným prostorem muzea. Jde i o prožitek toho daného originálu.

Další naší snahou bude vrátit se k zahraničním výstavním aktivitám, které hodně utlumil covid, ať už do východní Asie nebo Ameriky. Ted' třeba pocestuje naše výstava fotografií Josefa Koudelky do Brazílie.

Možná, že o zahraniční činnosti vašeho muzea lidé málo vědí?

To je problém současných médií včetně velkých deníků. Naše muzeum například realizovalo českou expozici na Trienále v Miláně v roce 2019, která dostala významné mezinárodní ocenění. Ale málokdo o tom psal. Užité umění je dosti specifický obor, ne pouze výtvarný, a věnuje se mu poměrně málo novinářů. Proto se rozhodujeme k vydávání vlastního bulletinu, ve kterém budeme o našich aktivitách zájemce informovat.

Jaké jsou podle vás největší hodnoty Uměleckoprůmyslového muzea?

Na prvním místě asi ta téměř 140letá tradice budování sbírek. Náš fond je velice široký a je průběžně rozšiřován ve všech oborech. To vyžaduje, aby někdo sledoval dlouhodobě například skláře, nábytkáře, design, fotografii, navazujeme na práci mnoha generací odborníků v každém z oborů. (Už na začátku 70. let naši kolegové začali sbírat plastový design.) Udržování muzejní paměti znamená i vědět, kdo se zasloužil o první nákupy – například kubismu. Mluvíme o tom v souvislosti s nedávným velkým nákupem do sbírek, který nyní vystavujeme v Domě U Černé Matky Boží. A je úžasné dobrodružství si uvědomit, že první kubistické předměty sem byly získány už v 50. letech díky kurátorce Olze Herbenové, která byla z velmi vzdělané rodiny blízké TGM. Zajímala se o to, čím je výjimečná práce tehdejších architektů a díky ní byly získány z různých pozůstalostí práce Pavla Janáka nebo Vlastislava Hofmana. Ohromnou práci odvedla i Milena Lamarová nebo Dagmar Hejdová, ředitelka muzea v 70. a 80. letech. Další silnou stránkou muzea je to, že jsme krásně umístěni v centru Prahy, čehož musíme využívat.

Kdy vy sám jste osobně pochopil, že toto bude vaše cesta? Byl to vliv nějaké události, osobnosti?

Málokdo je od počátku specializován na užité umění a nevím, jestli někdo přišel do muzea s tím, že tu stráví celý život (směje se). Většina kolegů se zabývala nejprve výtvarným uměním, ale postupně zjistili, že může být zajímavé věnovat se nejen klasické malbě, ale například malbě na majolice. Podobnou cestou jsem prošel i já. Studoval jsem původně filosofii a historii tady na FF UK. Počátkem 80. let nebyl na fakultě otírán obor dějiny umění, tehdy na ně nebyl kladen žádný důraz. Takže jsem se k nim dostal, až když jsem v 90. letech nastoupil na krátkodobou brigádu sem do muzea, do sbírky starých tisků a grafiky. Měl jsem za úkol provést revizi těch vzácných tisků. Velmi brzy mi pak kolegové a paní ředitelka nabídli možnost účasti se přípravy velké výstavy české avantgardy v zahraničí, začal jsem spolupracovat s kolegy z Národní galerie, zkrátka lapili mne. Později jsem začal dělat i vlastní výstavní projekty, psát mezioborové texty. Doplněval jsem si vzdělání v oblasti dějin umění – například na postgraduálu ve Vídni, a nedávno jsem dokončil disertaci tady na UMPRUM přes náměstí.

Byl jste v muzeu někdy postaven před úkol, se kterým jste si zpočátku nevěděl rady?

hem lépe z nějakého odlehklého místa. Podle vědců se stav z roku na rok zhoršuje a hvězdy jsou viditelné čím dál hůř. Protože je v noci čím dál víc světla.

Vědci to dokonce dokázali určit přesně. Jas noční oblohy se vlivem umělého osvětlení zvyšuje zhruba o 7 až 10 procent ročně, což odpovídá zdvojnásobení jasu noční oblohy za méně než osm let.

Jestli to takto půjde dál, hvězdy na naší obloze „vyhynou“. Aby se tak nestalo, je třeba světelnou aktivitu lidstva tlumit. Sami můžeme třeba tím, že si přišti Vánoce neověsíme celý dům tisíci žárovkami a útulnou atmosféru si vytvoříme několika světélky za oknem – jako kdysi.

Martin Mach Ondřej / Ekolist.cz

Každý den. Muzejní prostředí je natolik pestré, že řešíte nejen muzejní úkoly, ale i provozní věci, a nikdy na to nemáte přesný manuál. Třeba spolupráci na evropských grantech, často v oblastech, s nimiž dosud nemáme zkušenosti. Někdy nás jako státem zřizovanou instituci trápí limitování mzdových prostředků. Uměli bychom si peníze navíc vydělat a rádi bychom odměnili své odborné pracovníky, ale v těch stanovených mantinelech se dá někdy těžko pohybovat. Ale většinou nás uspokojí odborná stránka práce, takže na těžkosti rychle zapomínáme (úsměv).

Ted' jsou v muzeu rozběhnuté opravdu krásné výstavy, a nedávno také nová trvalá expozice ART, LIFE. Jaký mají ohlas?

Velmi nás těší odezva ze zahraničí, začali k nám jezdit nejen kolegové odborníci, ale i skupiny zahraničních studentů. Je zajímavé slyšet jejich názory a vyměňovat si zkušenosti. Ale chtěli bychom sem hlavně dostat studenty z našich škol. Mladí návštěvníci z věkové skupiny 18-35 let tu byli vždy trochu méně zastoupeni, ale poslední dobou naštestí ubývá těch, kteří se zajímají o kulturu a neznali by nás. Velmi k tomu přispělo i naše spojení s Designblokem, který cílí na mladší publikum.

UPM má kromě hlavní pražské budovy také několik mimopražských poboček. Chystají se tam nějaké změny?

Postupně ano. Nyní se zabýváme změnami expozice českého kubismu v Domě U Černé Matky Boží v Celetné ulici a zpřístupnění nové mimopražské instalace kubistického designu ve vile v Libodřicích

Martina Fialková
foto archiv UPM

Bourec v plastiku aneb Výroba umělých vláken v Československu

27. října 2023 jsme si připomněli 110. výročí narození světově proslulého vědce a vynálezce Otto Wichterleho. Věnoval se bádání v oblasti makromolekulární organické chemie.

Název oboru řadě lidí nic neřekne, ovšem to, že jeho objevy přinesly zásadní zlom ve zdokonalení a celosvětovému rozšíření měkkých kontaktních čoček, ví jistě každý. Ale kontaktní čočky nebyly jeho jediným přelomovým objevem. Proslavil se též vynálezem umělého polyamidového vlákna – silonu.

Na polyamidovém vlákně Otto Wichterle (27. 10. 1913, Prostějov – 18. 8. 1998, Stražisko) pracovat již v roce 1940, a to ve zlínské laboratoři firmy Baťa. A pečlivě se snažil, aby se projekt nedostal do rukou Němců. Sám Wichterle byl za 2. světové války několika měsíci vězněn, ale shodou šťastných náhod unikl transportu do koncentračního tábora.

Nový materiál se měl původně jmenovat winop – podle tří spolupracovníků: Wichterle, Novotný, Procházka. Nakonec dostal název silon (vzhledem k podobnosti s nylonem). Průmyslová výroba silonu však začala až v roce 1950 továrně v Plané nad Lužnicí. Dnes se již polyamidová vlákna u nás nevyrábějí.

U příležitosti několika Wichterleho výročí – nejprve již zmiňovaného 110. výročí narození, dále pak 25 let od úmrtí a 60 let od podání patentu na měkké kontaktní čočky, připravilo Národní technické muzeum ma-

nedaleko Kolína. Jde o naprosto úžasnou stavbu Josefa Gočára, kterou tam postavil pro cukrovárníckou rodinu Bauerů a kterou budeme mít pronajatou za symbolické nájemné. Tam chceme vystavit velkou sbírku, kterou jsme nedávno zakoupili od Nadace českého kubismu. Jsou v ní některé opravdu jedinečné skvosty, dokumentuje zrod a vývoj kubismu u nás. Nedaleko od Libodřic je Chateau Kotěra, hotel v zámku v Ratboři, dále na východ také Lázně Bohdaneč s Janákovými realizacemi a další místa, kde působili tehdejší architekti kubismu, takže návštěvu té expozice lze s nimi propojit.

Doba není úplně veselá, ale do Nového roku všichni rádi vstupujeme s nadějí, a to je něco, co se často spojuje i s pojmem krása. Vy tu vystavujete a pečujete o nejruznější krásné předměty, které člověka kultivují, když žije v jejich blízkosti. V posledních desetiletích se ale vztah ke kráse proměnil a mnozí máme někdy dojem, že není doceněna. Že lidé o ni ve svém okolí přestávají dbát, že jsme krásu někde ztratili. Mnozí si nezdobí své přibýtky obrazy, nepotřebují pít kávu z krásného kvalitního porcelánu, stačí laciné náhražky. Jak vrátit do našeho života krásu nebo její ocenění?

To je báječné téma, vy mi tou otázkou nahráváte. Právě jsme se tím zabývali na jedné konferenci. Pojem krásy v umění se skutečně téměř dostal do jakéhosi vyhnanství. Mluvílo se o tom, že umění nemusí být krásné, což je pravda. Zdůrazňovala se estetika ošklivosti, tyto proudy známe už z 19. století. Ale nic se nemá přehánět. Krása, ten estetický, příjemný a uspokojivý pocit, najednou jako by byl nežádoucí. Jako by umění muselo jen provokovat, burcovat, agitovat, najednou jako by krásu do něj nepatřila. Skvělou výstavu s názvem *Potřeba krásy* doprovázela přednáškovým cyklem připravili nedávno v galerii v Lounech. Chtěli tak zdůraznit tu velmi důležitou věc, že prožitek něčeho krásného souvisí i s uchováním duševního zdraví. Podíleli se na tom i kolegové z Národního ústavu duševního zdraví, kde pracují v oblasti arteterapie, wellbeingu a podobně. Takže je to opravdu velké téma.

Ano, byly doby, kdy i ta líbivost byla na škodu, protože už nebyla umělecky tvůrčí. Když ale vidím různé statistiky, kolik mladých lidí má různé psychologické problémy, tak myslím, že je zcela na místě se bavit o tom, že krása má terapeutický účinek. A také naše akce k tomu budou směřovat, i když to samozřejmě není jediná funkce našeho muzea, má jich mnohem víc. Snad nám tedy nikdo nebude vyčítat, že v UPM vystavujeme krásné věci – a doufám, že krása se bude vracet.

Praha 7 – Letná, Jana Zajíce 7
 Tel.: 603 552 558,
 scarabeus.galerie@gmail.com
 www.galeriescarabeus.cz
 út 14.00–19.00, so-ne 13.00 – 18.00
 středa až pátek na objednání
 pro školy a skupiny.

Muzeum kávy Alchymista
KÁVA A KÁVOVINY
v proměňách času a kultur

GALERIE SCARABEUS
LOUTKY A RODINNÁ
LOUTKOVÁ DIVADLA

ZAHRADA GALERIE SCARABEUS
 uzavřena od 1. 11. 2023

Městská knihovna v Praze

POBOČKA HRADČANY
 Pohořelec 25, Praha 1
 tel.: 222 113 555, 770 130 203
 Provozní doba: po. až čt. 12.00–17.00.
 Vstup na akce je volný.
 Začátky v 17.17, není-li uvedeno jinak.

4. Josef Pepson Snětívý – Krajnou Karla IV. aneb s Otcem vlasti nejen Prahou
 Tajemství Karlova rodiště a otec věznil – první přednáška z cyklu. Spoluautor stejnojmenné knihy představí slovem a fotografiemi Krajnou Karla IV., jeho místa i zakladatelské počiny a výklad proloží hudbou.

10. Zimní tvořivá dílna Dagmar Volencové – Originální brože z barevné plsti
 Rezervace: dagmar.volencova@mlp.cz
 nebo na telefon: 770 130 203.

17. Večer Otomara Dvořáka – křest románů Vřeteno osudu: Mezi kolébkou a hrobem
 Autor oslaví narozeniny a spolu s nakladatelem J. P. Snětívým pokřtí román o životě a smrti Karla Jaromíra Erbena. Hudební doprovod Josef Pepson Snětívý.

24. Břetislav Ditrych a Petr Ladman – Knihomil na cestě
 Čtení z nedávno vydané knihy a vyprávění autorů nás zavedou do málo známých míst v Evropě, ale i do exotického prostředí daleko ve světě. Večer budou doprovázet obrázky z cest.

31. Vilemína představuje ... – Pokrmy a zvyky masopustního období
 Foodbloggerka Jaroslava Marečková alias Vilemína představí některé pokrmy vč. prezentace a drobných ochutnávek.

Výstava
3.–25. Lukrécie – Mandalý
 Pohledem na mandalu se můžete nořit do její hloubky a nalézat cestu k sobě a k druhým.

Změna programu vyhrazena.

ŘÁDKOVÁ INZERCE
 tel.: 257 533 280 | listyprahy1@jalna.cz

■ **KADEŘNICTVÍ, 28. pluku 524/25, P10,**
 728 800 600, studio28.cz

ŠPALETOVÁ A HISTORICKÁ OKNA
 Povolení od památkářů zajistíme a s granty Vám pomůžeme

+420 777 874 899
 historic@oknacreative.cz
 www.oknacreative.cz

Lednové vycházky a on-line přednášky
Pražské vlastivědy
najdete na:
www.listyprahy1.cz

NABÍDKA INZERCE V LISTECH PRAHY 1

- * vycházejí 11x ročně,
- * distribuce: zdarma
- * zveřejnění na internetu
- * rozsah: 4 strany, formát: A3,
- * plošná inzerce 65 Kč / 1 cm²
- * PR články 1 250 Kč
- * kulturní inzerce 11 Kč / 1cm²

www.listyprahy1.cz
 257 533 280; 603 429 198
 listyprahy1@jalna.cz

Pražská noční obloha už není, co bývala

EKORUBRIKA

Možná to někdo z vás ještě pamatuje. Když přišla noc, byla tma. Romantici či astronomové pak měli klid na pozorování hvězd. Vědci však upozorňují na znepokojivý jev. Pozorovat hvězdy je čím dál obtížnější.

Problém není ve hvězdách. Problém je světlo. Na mnoha místech světa se noční obloha nikdy nepropadne do naprosté tmy. Brání tomu světlo rozptýlené z lamp měst, zemědělských skleníků, z nasvícené infrastruktury. Světlo od lidí. Pokud byste se chtěli podívat, o čem mluvíme, zadejte si do vyhledávací heslo skyglow. To je obecně anglické označení tohoto jevu.

Anebo se po setmění podívejte na pražskou oblohu. Praha má svou skyglow také. Je vidět nejen z centra, ale ještě mno-

se vztahuje například na zubní kartáčky či roušky. Podle názoru Soudního dvora Evropské unie se však tato výjimka nevztahuje na matrace, jelikož jejich vyzkoušením není vyloučeno další použití jinými osobami. Od smlouvy tedy můžete odstoupit a požadovat vrácení peněz.

Kontaktovat můžete i poradenskou linku časopisu dTest – tel.: 299 149 009

Právní poradna spotřebitelského časopisu dTest:

DOTAZ: Přes internet jsem si objednal matraci. Nebyl jsem s ní spokojen, a chtěl jsem ji vrátit. Prodejce ale říká, že z hygienických důvodů ji nemůže přijmout nazpět. Je tomu skutečně tak?

ODPOVĚď: Občanský zákoník stanoví, že nelze odstoupit od smlouvy o dodávce zboží, které spotřebitel obdržel v pevně uzavřeném obalu, přičemž tento obal rozebral, a vrácení zboží tak není možné z hygienických či zdravotních důvodů. Tato výjimka

Činoherní klub

Ve Smečkách 26, Praha 1, www.cinoherniklub.cz, 211 151 877

5. 2 : 22 – Duchafský příběh
6. K. Š. E. F. T.
8. Večer na psích dostizích *dermiéra*
9. Linda Vista
10. Babyboom
12. Nejblížíší *premiéra*
14. Nejblížíší
15. Ošklivec
16. 2 : 22 – Duchafský příběh
17. Ošklivec
18. Konsent
19. Zrada
20. Bůh masakru
21. Katí
22. Tramvaj do stanice Touha 19.00
23. Linda Vista
24. Kočka na rozpálené plechové střeše
25. K. Š. E. F. T.
26. Kočka na rozpálené plechové střeše
27. Osířelý západ
28. Dámský krejčí 16.30, 19.30
29. CK uvádí: Pravda
30. 2 : 22 – Duchafský příběh
31. Nejblížíší

Začátky představení v 19.30, není-li uvedeno jinak.

Anenské náměstí 5, Praha 1
www.nazabradli.cz, 222 868 868
pokladna@nazabradli.cz

3. Bar
4. Europeana *EN friendly*
5. Veřejní nepřítelé
6. Bar + *diskuze po představení*
11. Mýcení *EN friendly* + *dramaturgický úvod*
12. Persony *EN friendly*
13. Macbeth *EN friendly*
15. Mýcení
16. Požitkáři
17. Ztracené iluze *EN friendly*
19. O Pavlovi
20. Discoland + *diskuze po představení*
22. Medvěď s motorovou pilou *EN friendly*
23. Mýcení *EN friendly*
24. Veřejní nepřítelé
25. Veřejní nepřítelé + *diskuze po představení*
26. Franz a kavka 1. *premiéra* 17.00
27. Vzkišeni *EN friendly*
28. Franz a kavka 2. *premiéra* 15.00
28. Franz a kavka 3. *premiéra* 17.00
29. Discoland

Začátky představení v 19.00, není-li uvedeno jinak.

DIVADLO V CELETNÉ

Celetná 17, Praha 1,
www.divadloviceletne.cz, 222 326 843, 608 327 107,
rezervace@divadloviceletne.cz

KAŠPAR
5. Dámská čtyřhra
6. Dámská čtyřhra
8. Něžná je noc
9. Život je sen
10. Život je sen
12. Jonáš a tingl-tangl
13. Jonáš a tingl-tangl 15.00
13. Snímek 51
14. Snímek 51
18. Mrzák inishmaanský
19. Mikulášovy patálie 16.30
20. Mikulášovy patálie 10.30
22. FC Rudý lev
24. Cyrano
25. Cyrano
29. Rok na vsi
30. Rok na vsi
31. Něžná je noc

Kašpar / KLUBOVNA
2. Kráska z Leenane
3. Kráska z Leenane
6. Simpatico *veřejná zkouška*
7. Simpatico 1. *premiéra*
8. Simpatico 2. *premiéra*
9. Vincenc
10. Vincenc
11. Slovácko sa nesúdí
12. 2084
13. Kytice 17.00
14. Kytice 17.00
15. Kodaň
16. Simpatico
17. Lebka z Connemary
18. Lebka z Connemary
19. Kodaň
21. Simpatico
22. Simpatico
23. Osířelý západ
24. Politika správcovny
25. Politika správcovny
26. Eastwood
27. Eastwood
28. Slovácko sa nesúdí
29. 2084
30. 2084
31. Osířelý západ

Kašpar / KOCHÁNKY
26. Protokol
27. Protokol

DIVADLO MA
4. Lásky hra osudná

THE DIVADLO/ ČTI TO DIVADLO
7. Reservoir Bitch *premiéra a koncert*

DIVADLO NAHRANÉ
11. Inkognito
16. Paralelní vesmíry

DIVADLO VERZE
15. Úča musí pryč
20. Naživo! Koncert !
21. Trenér 16.00
21. Vášnivost, thriller
26. Jméno
27. Úča musí pryč 15.00
27. Rozptylení / Barcarole
28. Vína Vína Studio mladých umělců 16.00
28. Šťastný vyvolený

CELETNÁ ART
17. Já, Feuerbach

Začátky představení v 19.30, není-li uvedeno jinak.

DIVADLO MINARET

Reduta Národní 20, Praha 1, www.divadlominaret.cz,
732 575 666, info@divadlominaret.cz
Činnost souboru je podporována hl. m. Prahou a Prahou 1

28. Tři veselá prasátka 15.00
29. Tři veselá prasátka 9.00, 10.30

Herecké kurzy v Redutě! Kurzy pro děti a mládež (ve věku 10 až 18 let) na Praze 1. Základní herecká průprava (pod vedením herce a režiséra Ludka Jiřika) je zakončena závěrečným představením. Každou středu od 16 do 18 hod. Blíží informace na tel. 732 575 666.

DIVADLO ORFEUS
Plzeňská 76, Praha 5
604 909 517, divadlo@orfeus.cz
www.orfeus.cz

2. Hostina pro Jestřába
4. Jako Šimí odpouštíme
9. Lhář
11. Zpovědi a odposlechy
16. Střejček koňská noha
18. Kravinec uprostřed cesty
23. Neskutečné zážitky Sheldona a paní Levinové *premiéra*
25. Neskutečné zážitky Sheldona a paní Levinové
28. Fousatý případ Valeriána Draka
v *Divadle Troníček* 16.00
30. Volejovky: hrajeme vaše texty – z voleje!

Začátky představení v 19.00, není-li uvedeno jinak.
Divadlo i divadelní kavárna je pro diváky otevřena od 18.00.

KOMORNÍ KINO Evald.

Národní třída 28, Praha 1
221 105 225. Pokladna
otevřá vždy 1 hodinu
před začátkem prvního
představení. www.evald.cz

2. BIO SENIOR Golda - Železná lady Izraele 14.00
2. Tajemství a smysl života 17.00
2. Tři mušketyři: Milady 20.00
3. BIO SENIOR Jeanne du Barry - Králova milenka 14.00
3. Litá v tom 16.15
3. Přišla v noci 18.15
3. Jedeme na teambuilding 20.00
4. BIO SENIOR Nikdy neříkej nikdy 14.00
4. Otec a syn 16.00
4. Pokoj zázraků 18.00
4. Zásah štěstím *premiéra* 20.00
5. BIO SENIOR Umění jíst a milovat 14.00
5. Celý život 17.15
5. Ferrari *premiéra* 19.30
6. BIO JUNIOR Tonda, Slávka a kouzelné světlo 14.00
6. Její tělo 15.45
6. První den mého života *premiéra* 18.00
6. Zásah štěstím 20.30
7. BIO JUNIOR Tonda, Slávka a kouzelné světlo 14.00
7. Litá v tom 15.40
7. Bratři 17.30
7. Tajemství a smysl života 20.00
8. BIO SENIOR Napoleon 14.00
8. Caravaggiův stín 17.30
8. První den mého života 20.00
9. BIO SENIOR Bratři 14.00
9. Zásah štěstím 16.45
9. Přišla v noci 18.45
9. Jedeme na teambuilding 20.30
10. BIO SENIOR Úsvit 14.00
10. Umění jíst a milovat 17.30
10. Ferrari 20.00

Další program na: www.evald.cz

Městská knihovna v Praze

Městská knihovna v Praze, Mariánské nám. 1, Praha 1
www.mlp.cz, 222 113 425

KINO
Na projekce Filmového klubu MKP a Filmového klubu Bio Senior s platnou legtimací Filmového klubu sleva 20 Kč. Cena legtimace 100 Kč (platí do 31. 12. 2024), k prodeji v pokladně MKP.

9. Bio Senior: Tajemství a smysl života (80 Kč) 16.00
9. Filmový klub: Napoleon (100 Kč) 19.00
16. Bio Senior: Jagna (80 Kč) 16.00
16. Filmový klub: Prezidentova žena (100 Kč) 19.00
23. Bio Senior: Golda – Železná lady Izraele (80 Kč) 16.00
23. Filmový klub: Tancuj Matyldo (100 Kč) 19.00
30. Bio Senior: Tři mušketyři: D'Artagnan (80 Kč) 16.00
30. Filmový klub: Tři mušketyři: Milady (100 Kč) 19.00

KONCERTY, začátky v 19.30
24. Ondřej Havelka a jeho Melody Makers (490 Kč)
25. Jiří Pavlica & Hradištan (490 Kč)

PŘEDNÁŠKY, vstupné 60 Kč
15. Nelehký osud žen-umělekýň napříč staletími:
Frida Kahlo: autobiografický surrealismus 17.00
17. Příběhy české kriminalistiky:
Četníci a četnické humoresky 19.00
25. Historie času:
Neznámá historie Staroměstského orloje 17.00
29. Nelehký osud žen-umělekýň napříč staletími:
Toyen: poetické obrazy, které zvou ke snění 17.00
30. Stůl jako obraz světa IV.: Co večereli císař Karel IV.
na dvoře francouzského krále v lednu r. 1378? 17.00

Více událostí najdete na mlp.cz/akce

DIVADLO KOLOWRAT

Divadlo Kolowrat
Kolowratský palác, Ovocný trh 6, Praha 1
Rezervace na www.divadlo-kolowrat.cz,
propagace.divadlokolowrat@gmail.com

9. Vernisáž *Snadně na dně*
11. Hodina lásky
14. Černé mléko *Snadně na dně*
16. Tajná zpráva z planety matek
18. Ženitba
19. Bez zábran *Staromódní divadlo* 19.00
20. Pinocchio (*pro rodiny s dětmi*) 10.30
22. Instinkt *Divadlo Nahrané*
24. Věc Makropulos
25. Příběh kláves, umění a krásných nauk
v Praze let 1784 – 2024 *podnáměj*
31. Macbeth

Začátky všech představení v 19.30.

Divadlo ♡ Reznické

Divadlo v Reznické, o.p.s., Reznická 17, Praha 1
720 993 787, divadlo@reznicka.cz, www.reznicka.cz

8. S prezidentem v divočině
10. Falešná nota
15. S prezidentem v divočině
16. Poslední sezení u doktora Freuda
17. Blázninec
19. Odvolání
20. Falešná nota
22. Relativita
23. S prezidentem v divočině
24. Jeden německý život
25. NordÖst *host*
26. Poslední sezení u doktora Freuda
29. Show Dr. Ruth
30. Odvolání
31. Relativita

Začátky představení v 19.30, není-li uvedeno jinak.

SYMFONICKÝ ORCHESTR HL. M. PRAHY

PRAGUE SYMPHONY ORCHESTRA

Obecní dům
Náměstí Republiky 5, Praha 1
224 232 429, pokladna@fok.cz
www.fok.cz

Obecní dům | Smetanova síň

1. **Novoroční koncert** 19.30
George Gershwin
George Antheil
Alberto Ginastera
Leonard Bernstein
Arturo Márquez
Silvestre Revueltas
Filharmonie Hradec Králové
Kaspar Zehnder | dirigent

31. 1., 1. 2. **Novosvětská** 19.30
Maurice Ravel
Má matka husa
Samuel Barber
Koncert pro housle a orchestr
Antonín Dvořák
Symfonie č. 9 e moll „Z Nového světa“
Linus roth | housle
Case Scaglione | dirigent

Kostel sv. Šimona a Judy

9. **Ivan Ženatý a Igor Ardašev** 19.30
Ludwig van Beethoven
Antonín Dvořák
Otmar Mácha
Felix Mendelssohn Bartholdy
Ivan Ženatý | housle
Igor Ardašev | klavír

16. **Andreas Scholl** 19.30
John Dowland
Edin Karamazov
Georg Friedrich Händel
Thomas Campion
Lidové písně
Andreas Scholl | kontratenor
Edin Karamazov | loutna

Rudolfinum | Dvořákova síň

27. **Yulianna Avdeeva – klavírní recitál** 19.30
Valentin Silvestrov
Fryderyk Chopin
Władysław Szpilman
Mieczysław Weinberg
Franz Liszt

Myšlení obrazem: Vizuální události Miroslava Petříčka

Výstava Myšlení obrazem v Galerii hlavního města Prahy, na adrese Mariánské náměstí 1 v druhém patře Městské knihovny, představuje hlavní filosofické myšlenky předního českého estetika a filozofa Miroslava Petříčka.

M. Petříček se již několik desetiletí angažuje v oblasti vizuálního umění, kde se primárně zabývá jeho reflexí a možnostmi nazírání na umělecká díla. Svě zkušenosti předává primárně v rámci profesorské a spisovatelské kariéry.

Hlavním impulzem pro vznik výstavy se stala jeho kniha *Myšlení obrazem* s podtitulem Průvodce současným filosofickým myšlením pro středně nepokořilé. Kurátorka Jitka Hlaváčková názorně poukazuje na klíčové pohledy v rámci vnímání uměleckého díla. Základním pak je, že setkání s dílem je událostí.

Výstava sdružuje vícero umělců, kterým se Petříček věnoval ve svých textech. Celková estetika je díky různorodosti autorů velmi hravá a na své si tak přijde každý návštěvník. Tentokrát ale jde tak trochu o jinou výstavu, přichází by si měl odnést krom estetického zážitku hlavně nové možnosti, jak k dílům přistupovat.

Koncept výstavy chce poukázat také na fakt, že si jsou jazyky slov a obrazů blízké, jen materiál je odlišný. Sám Petříček vybral

několik filozofických citátů, které návštěvníka doprovázejí celým zážitkem.

Kurátorka se rozhodla prostor galerie velmi pestře a neotřele rozdělit stěnami, konstrukcemi nebo například průchody, které na návštěvníka působí jako vstup do jiného světa. Světa, kde se z prohlížení obrazů stane vizuální událost.

Výstava je plná zajímavých podnětů a myšlenek, které srozumitelně promlouvají k návštěvníkům. Kromě potěšení oka a obohacení si divák odnese i hravost a svobodu, která je v prostoru cítit na každém rohu. Nebála bych se říct, že u této výstavy to nekončí odchodem z galerie. Výstavu je možné navštívit do 28. ledna od úterý do neděle.

Amelie Slavíková
foto Tomáš Souček

Jste obrazem božím? Ptá se Alena Foustková

Bůh stvořil člověka k obrazu svému. Co vy, myslíte, že jste obrazem božím? Podle věty, která byla součástí římskokatolického církevního práva až do roku 1917, mnoho z vás možná není.

Přesněji řečeno mnohé z vás. „Ženy si musí zakrýt hlavu, protože nejsou obrazem božím.“ Tak zněla věta v Kodexu kanonického práva, a tak zní i název výstavy Aleny Foustkové v Museu Kampa, kterou lze navštívit až do 28. ledna. 2024.

V již pravidelném programu představujícím návštěvníkům Museu Kampa práce umělců, kteří strávili část života v emigraci, je letos vystavováno dílo umělkyně Aleny Foustkové. Ta emigrovala v roce 1984 do Rakouska a později do Kanady, kde strávila celých deset let. Momentálně žije v Českošicích u Prahy, vyučuje na vysoké škole a věnuje se výtvarné tvorbě. Výstava v sálu Museu Kampa známém jako *Konírma* nám nabízí práce umělkyně z posledního roku, které se všechny zabývají tématem postavení žen v církvi a ženským traumatem.

Alena Foustková hledá inspiraci ve svých osobních zkušenostech, ale věnuje se také kolektivnímu ženskému prožitku. Naráží na téma rovnoprávnosti postavení obou pohlaví i problému tělesné integrity žen, která není ani ve 21. století všude po světě samozřejmostí.

Velkou část vystavovaných děl tvoří výtisky, kterým autorka mnohokrát vtiskla tvar vlastním tělem. V trojdielné sérii nazvané *Kotrmelec* se vyšitý obrys ženy nachází v situaci, která ho doslova obrátí vzhůru nohama, tak, jako některé zážitky dokážou obrátit naruby a otrást našimi životy. Mnoho z děl také pracuje s motivem Evy, první ženy, a její rolí v křesťanství v historii i dnes. Ženské biblické postavy jsou často přeměňovány na kající se hříšnice, neposkvrněné panny, či femme fatale, zaškatulkované do rolí nejednou jim udělených mužů. Foustková využívá právě náboženskou symbolistiku k poukázání na pozice, které jsou ženy mnohdy nuceny zastávat. Příkladem je třeba dílo nesoucí název *Žena*, který poukazuje na fakt, že teprve ve 40. letech 19. století bylo odhaleno, že ke vzniku embrya dochází spojením spermie a vajíčka a žena není pouhým inkubátorem.

Součástí výstavy jsou také dvě audionahrávky. První z nich sestává ze skutečných zpovědí žen svěřujících se se svými traumaty. Druhá je předčítáním z rozličných náboženských textů, které radí, jak s ženami zacházet a jak se jako žena chovat. Poslech obou je velmi emočně vysilující.

Expozice je zakončená videoprojekcí, která nabízí jakousi formu očisty v podobě příběhu ženy, která získala zpět vládu nad vlastním tělem tím, že se sama může rozhodnout, jak si upraví vlasy. Video, které je ve své podstatě velmi jednoduché, je silnou tečkou za výstavou, která donutí k zamyšlení snad všechny bez ohledu na pohlaví. V lednu jsou naplánované také čtyři doprovodné akce nesoucí názvy *Tělo*, *lůno*, *vlasy*, *tvář*, které představí návštěvníkům téma výstavy i další z částí této problematiky.

Ema Ditrichová
foto (zdroj Museum Kampa)

PLACENÁ INZERCE

ARGO

KNIHY ZAKUPÍTE V INTERNETOVÉM KNIHKUPECTVÍ WWW.KOSMAS.CZ

Emily St. John Mandelová
Moře klidu
Přeložila Markéta Musilová
Autorka bestsellerů *Stanice 11* a *Skleněný hotel* se vrací s románem o cestování časem, umění a lidství, který dokonale zachycuje naši současnou realitu. A máte-li pocit, že některé postavy znáte, uvědomte si, že časy, místa a děje tvoří síť, v níž se vše setkává.

Filip Mikuš
Výstava chameleonů
Osobitý autor Filip Mikuš napsal sbírku krátkých próz plnou všudypřítomného humoru. Nejde ale jen o zábavnou literaturu, ale i různá vážnější společenská témata. Kniha je určena nejen příznivcům skutečných chameleonů, ale i jejich odpůrcům.

Marek Tichý a kol.
Palác Elektrických podniků v běhu času
Výpravná monografie představuje největší a nejvýznamnější památku meziválečné funkcionalistické architektury na území dnešní ČR. Velkorysý objekt architektů Adolfa Beneše a Josefa Kříže byl svého času ukázkou moderních stavitelských postupů a technologií.

Nick Cave:
Víra, naděje a masakar
Přeložil Bob Hýsek
Výběr z rozhovorů, které během pandemie covidu vedli světově proslulý zpěvák, hudebník, textař a spisovatel Nick Cave a irský zpěvák a publicista Seán O'Hagan. Rozhovory se točily kolem několika uzlových bodů: víry, umění, hudby, svobody, smutku a lásky.

Jen jednou jedinkrát

Scéna z opery *Rozbitý džbán* (foto Martin Popelář)

Psal se 16. říjen 1944. V ten den nastoupilo na bohušovickém nádraží do nechvalné známého dobytčáku 1500 židovských obyvatel Terezína. Cíl cesty – Osvětim.

V tzv. „uměleckém transportu“ odjela na okamžitou smrt v osvětimských plynových komorách řada osobností československé meziválečné umělecké avantgardy, mezi nimi i skladatel Viktor Ullmann (1898 až 1944), jehož dvě poslední opery zazní 4. února v Praze ve Stavovském divadle, a to v jediném uvedení. Obě vznikaly v soukromí nacistické vyhlazovací mašinérie. Partitura opery *Rozbitý džbán* byla dokončena jen několik týdnů před Ullmannovou deportací do Terezína. Přesto jako by těžkosti doby toto humorné, skvěle vypointované dílo zasáhly jen podprahově, byť v závěru opery si skladatel dovolil odchýlit se od původní předlohy Heinricha von Kleista a připsal sextet, jenž končí veršem reagujícím na všudypřítomnou zvrácenost práva v tehdejší Říši: „Nikdo nesmí být soudcem, není-li jeho srdce čisté.“ Opera vypráví příběh vesnického soudce Adama, který je okolnostmi přinucen soudit vědomě svůj vlastní přečin. Druhý titul *Císař Atlantidy aneb Odepření smrti* vznikl již za zdmí terezínského ghetta. Strhující drama s prvky komedie dell'arte na libreto Petra Kiena o zpupnosti a bezohled-

nosti jednotlivce, jemuž se nakonec vzepře samotná Smrt, zůstává dodnes kódovaným mementem světa.

Představení operního souboru Národního divadla moravskoslezského uvádí cyklus Musica non grata.

Vstupenky na musicanongrata.cz a v pokladnách Národního divadla.

–PR–

26. Reprezentační ples na Vinohradech

V pátek 5. dubna 2024 se v Národním domě na Vinohradech po pětileté pauze uskuteční již 26. Reprezentační ples na Vinohradech.

Tento ples je tradičně pořádán společně s Městskou částí Praha 2, probíhá pod záštitou starosty Prahy 2, pana Jana Korseky a je také realizován za finanční podpory MČ Praha 2.

26. ročník Reprezentačního plesu na Vinohradech je pokračováním tradice, založené již v roce 1996 právě MČ Praha 2 a Národním domem na Vinohradech.

Občané Prahy tento ples velmi rádi navštěvují. Osvědčila se varianta klasického plesového programu bez extrémních programových vložek. Věříme, že jako každý rok se taneční parket rychle naplní a bude plný po celou dobu konání plesu.

Klasické uspořádání plesu s důrazem na účinkování profesionálních těles s jejich sólisty a v neposlední řadě i profesionální moderátor, který je skvělým průvodcem, jsou dostatečnou zárukou kvalitní a vysoké kulturní úrovně akce.

www.nardum.cz

foto Petra Hajsá

Muzeum města Prahy otevřelo výstavu V umění volnost

K výročí 160 let Umělecké besedy ji můžete navštívit ve zrekonstruovaném Clam-Gallasově paláci. Umělecká beseda, která je nejstarším českým uměleckým spolkem, touto výstavou slaví a připomíná své založení v roce 1863.

Výstava prostřednictvím více než 130 děl od 58 výtvarníků nastíní, jakou cestu Umělecká beseda od svého vzniku urazila. Zastoupeno je vizuální umění za posledních dvacet let odboru v celé své šíři, od klasické malby přes grafiku či keramiku až po konceptuální komponované práce.

Návštěvníci se zde setkají s díly významných současných autorek a autorů, kterými jsou například fotograf Jindřich Štreit, sochařka Šárka Radová, malíř Miloš Šejn, sochař Jan Hendrych či sklář Pavel Trnka a mnoho dalších. Přehlídku provází i hudební ukázky z děl členů Hudebního odboru Umělecké besedy. Akcentován je i odbor literární a pomocí filmových záznamů a fotografií i spolkový život napříč odbory a desetiletími existence Umělecké besedy. Současnou tvorbu ovlivnily předchozí generace, což je i jeden z nosných momentů výstavy. „Chceme poukázat nejen na současnost, ale i kontinuitu, propojení a vazby, které vycházejí z historických souvislostí,“ přibližuje koncept kurátorka Lenka Stolárová z Muzea města Prahy.

„V umění volnost“ je ideou, kterou zakladatelé Umělecké besedy v roce 1863 vetkli do štitu spolku. Znamená ideu otevřenosti i připravenosti k tvůrčí konfrontaci napříč uměleckými a filozofickými názory. A značí také propojení mezi uměním slova, hudbou a vizuální tvorbou. Založením spolku daly tehdejší přední osobnosti umění i kulturně-spoločenského života najevo citlivost

propojit dění na české umělecké scéně s evropskými trendy. K vrcholům činnosti Umělecké besedy patří doba tzv. generace Národního divadla a meziválečná léta. Ve své historii je spojena s osobnostmi, jako byli skladatelé B. Smetana a A. Dvořák, dvojice J. Voskovec a J. Werich či dirigent V. Talich. Výtvarný odbor se pyšnil jmény J. Mánesa, J. Zrzavého či K. Lhotáka. Literární tvorbu zastupovali J. Neruda, J. Vrchlický i J. Kainar. Myšlenka Umělecké besedy přetrvávala přískrcování činnosti po únoru 1948, a dokonce rozpuštění v době normalizace. Obnovení spolku po listopadu 1989 ukázalo, že „v umění volnost“ je ideou přitažlivou rovněž pro mladší generace, jak dokládá i spolková výstava v Clam-Gallasově paláci.

Clam-Gallasův palác, Husova 158/20, Praha 1 – Staré Město do 29. února, út-ne 10.00 do 18.00. Vstupenku lze zakoupit samostatně, nebo společně s prohlídkou reprezentativního patra paláce. Výstavu doprovází bohatý program ve spolupráci s členy Umělecké besedy – komentované prohlídky, workshopy, večery autorského čtení a koncerty.

www.muzeumprahy.cz

–PR– (foto Jaroslav Svoboda)

26. REPREZENTAČNÍ PLES NA VINOHRADECH

POŘÁDÁ NÁRODNÍ DŮM NA VINOHRADECH A MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

5. 4. 2024 OD 20.00 HODIN VE VŠECH SÁLECH NÁRODNÍHO DOMU NA VINOHRADECH

Během večera vystoupí:

- ORCHESTR KARLA VLACHA se svými sólisty
- Ples moderuje a jako hlavní host Orchestru vystoupí ROMAN VOJTEK
- Předtančení Taneční školy VAVRUŠKA
- Taneční vystoupení LENKY NORY NÁVORKOVÉ a MICHALA NECPÁLA
- PANGEA – The Beatles Revival Band
- Videodiskotéka – DJ JIRKA BŘEZINA
- Cimbálová muzika VONICA z Krumvíře

Prodej vstupenek online

Prodej vstupenek: pokladna Národního domu na Vinohradech, náměstí Míru 9, 120 00 Praha 2 od 1. 11. 2023 do 31. 3. 2024, ÚT – ČT: 11.00 – 18.00 hod., e-mail: vstupenky@nardum.cz

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

Projekt probíhá pod záštitou starosty MČ Praha 2 Jana Korseky a je realizován za finanční podpory MČ Praha 2

TogeFest

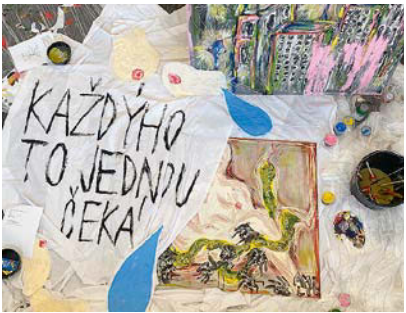
nardum.cz

Koncert na schodech

Vyšší odborná škola uměleckoprůmyslová a Střední uměleckoprůmyslová škola pořádají **111. koncert na schodech v úterý 16. 1. 2024 od 18.00 s názvem Židovské inspirace**, na kterém vystoupí Ladislav Horák, akordeon a Viktor Mazáček, housle. Praha 3, Žižkovo náměstí 1300/1

Vidět, Slyšet. Cítit. Amelie Slavíková

Výstava mladé autorky Amelie Slavíkové vychází z vnímání situací skrze kombinaci vícero lidských vjemů a poukazuje tak na větší sílu prožitku.

Amelie Slavíková jako autorka obrazů a autorských textů na svých výstavách tyto disciplíny spojuje dohromady a tvoří tak zajímavé celky. Její styl vychází z exprese, abstrakce a výrazné barevnosti. Používá různé typy technik dohromady a tvoří tak pestrá díla, které stojí na různosti struktur jednotlivých vrstev. Na tvorbě je pro ni zásadní proces tvorby a výsledná emoce, kterou se snaží skrze dílo přenést na pozorovatele. Umění je pro ni právě o pocitu. I kdyby byl špatný, klíčové je, že to s člověkem pohne.

Výstava trvá od 4. 1. do 27. 1. 2024 v Galerii 1, Štěpánská 47, Praha 1. Otevřeno je v úterý až pátek 10.00–12.00, 13.00–18.00; v sobotu 10.00–14.00.

NA PÁR ŘÁDCÍCH

NA HRADĚ...

Přednášky: Jan Kotěra I. – raná a secesní tvorba. Přednášející: Zdeněk Lukeš. 11. ledna od 17.00. **► Dvojčí výročí katedrály.** Přednášející: Petr Chotěbor. 25. ledna od 17.00. Přednášky se uskuteční v prostorách Nejvyššího purkrabství (vstup ze Zlaté uličky). Vstupné 100 Kč.

...I V PODHRADÍ

Baroko v Bavorsku a v Čechách – společný projekt Národního muzea a Domu bavorských dějin. Výstava v Historické budově Národního muzea. Návštěvníci zde spatří mnohdy nikdy nevystavené nejzajímavější umělecké skvosty baroka ze 17. a 18. století české a bavorské provenience, z toho 87 originálů. Trvá do 8. 5. **► Antonín Dvořák: Můj život a dílo.** Výstava se koná při příležitosti zápisu Archivu skladatele do Mezinárodního registru Paměti světa UNESCO. Postupně zde bude mj. vystaveno 12 originálních notových rukopisů. Trvá do 30. 9. Muzeum Antonína Dvořáka.

► Kulturní platforma kláštera dominikánů Dominikánská 8 připravila setkání pro veřejnost v lednu: 18. 1. Občejné neřesti – aktuální společenská témata, Lukáš Fošum OP, Josef Fulka, Kamila Stullerová; 22. 1. Paměť holokaustu, Kateřina Čapková, Michael Frankl, Kateřina Králová.

NA VÝSTAVU

Z Afriky do Evropy, z Evropy do Afriky. Fotografická výstava zachycuje nejen dobrodružné výpravy Josefa Vágnera v 60. a 70. letech minulého století, ale i současné snahy o záchranu ohrožených druhů přímo v Africe. Trvá do 31. 1. Národní Náprstikova muzea. **► Dveře budoucnosti dokořán** – české inovace, které zazářily na světové výstavě EXPO 2020 v Dubaji. K vidění jsou dvě desítky Hi-Tech inovací, které dohromady vytváří udržitelné město budoucnosti: šetrné formy získávání energie, způsoby, jak chránit a čistit vodu, vzduch, zem nebo ryze české nanotechnologie šetřící vzácné zdroje a chránící zdraví. Trvá do 31. 3. Hlavní budova NTM. **► Antonín Viktor Barvītius: moderní architekt za času historismu.** Výstava k příležitosti 200. výročí architektova narození a poskytlne pohled na celek jeho tvorby. Jde o první výstavu věnovanou Antonínu Barvītiovi po více než sto letech. Trvá do 28. 4. Hlavní budova NTM.

NÁRODNÍ GALERIE

Josef Matěj Navrátil: Krajinářské kresby. Krajinářská tvorba tvoří podstatnou část autorova díla. Specialitou, která brzy získala velkou oblibu sběratelů, se staly kabinetní kvaše především s horskými motivy. Trvá do 11. 2., otevřeno úterý–neděle 10.00–18.00. Veletržní palác. **► Od vzletu k pádu. Taneční a pohybové studie Jana Štursy.** Pro autora – sochaře byla kresba nedílnou součástí tvorby. V kresbě se rodily první nápady i uzrávala podoba výsledných děl. Od idealizovaných dívčích aktů přešel k vyjádření vitalismu moderního života v pevné, plastické formě lidského, především ženského těla. Trvá do 11. 2., otevřeno úterý–neděle 10.00–18.00. Veletržní palác. **► Karel Škréta. Tvorba pro grafiku.** Autor (1610–1674) je uznáván jako zakladatel české barokní malby a umělec evropského významu. Díla zvolená pro výstavu prezentují téměř všechny oblasti grafiky, do kterých zasáhl. Trvá do 4. 2., otevřeno úterý–neděle 10.00–18.00. Schwarzenberský palác.

NA KONCERT

The World Famous Glenn Miller Orchestra – Best of tour 2024. Světznámé uskupení Glenn Miller Orchestra dorazí s novou show. Výběr toho nejlepšího z uplynulých let exkluzivně nabídne v Praze a dalších čtyřech českých městech. Koná se 13. 1. od 17 a 20.00. Obecní dům.

ZA ROHEM

Andy Warhol a světový Pop-art. Ojedinelá prodejní výstava výtvarníka a režiséra avantgardních filmů a jeho soupeřníků z hnutí POP ART. K vidění rovněž exponáty Jima Dinea, Jaspera Johnse, Allena Jone-se, Roberta Indiany a dalších. Trvá do 11. 2. Kladenský zámek.

NA VÝLET

Zimní prohlídky hradu Český Šternberk. Hrad je otevřen i v zimních měsících, prohlídky začínají vždy v sobotu a v neděli v 11.00 a ve 14.00. Na hradě je jedna prohlídková trasa umístěna ve druhém poschodí hradu. Zahnuje patnáct bohatě zařízených místností. Vstupenky je třeba zajistit předem, např. on-line nákupem. **► Výstava péefek.** Výstava nabídne syntetický přístup, který sleduje linii sběratelství příležitostné grafiky, vztahy mezi jednotlivými aktéry i politické a stylotvorné tendence vymezeného tématu. Cílem je poskytnout inovativní pohled na fenomén novoročených prání. Trvá do 12. 2. Muzeum umění a designu Benešov. **► Putování za rodokmenem Bedřicha Smetany.** Výstava přibližuje rodopisné pátrání – rozrod čítá v osmi generacích 117 osob. Trvá do 31. 10. Památník Bedřicha Smetany, Jabkenice. Rezervace nutná: jabkenice@nm.cz.

Ondřej Sedláček